

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Grete Herøy	FA - F30	17/332

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
058/17	Formannskapet	PS	06.06.2017
031/17	Kommunestyret	PS	20.06.2017

Status for flyktningarbeid

Saksutgreiing: Bakgrunn

Kommunestyret bad i sak 47/16 (15.09.2016), administrasjonen om å få framlagt ei evaluering av tenestetilbodet i skule, forvaltning og helse i flyktningarbeidet i kommunen, til møtet i juni 2017.

Den første flyktning kom til Fedje i februar 2014, og var såkalt sjølvbusett. Det vil seia at han fann husvere på eigen hand og flytta til kommunen frå eit flyktningmottak. Denne fekk vedtak om integreringsprogram, fullførte det, og flytta etter det frå kommunen. Det var ikkje lagt inn ressursar på noko område for å ta ekstraarbeidet som følge av denne situasjonen.

Fedje fekk førespurnad frå IMDi 27.5.2014 om å ta i mot flyktningar slik: minst 8 i 2014 og minst 6 kvart år i åra 2015-2017. Kommunen fatta 25.9.14 vedtak i sak 40/14 om å vere positive til å ta i mot flyktningar, men ville ikkje på det tidspunktet gjere eit konkret vedtak om tal.

Kommunestyret fekk ny oppmoding om å busetja flyktningar og fatta i K sak 25/15 vedtak om å ta imot 10 flyktningar pr. år i perioden 2014-2017. Vedtaket innebar også at det skulle tilsetjast ressursar i nødvendig omfang for å ta hand om situasjonen. Ved endå ein ny førespurnad frå IMDi vart det vedteke i K sak 90 /15 (den 17.12.15) å halda på talet inntil 10 flyktningar pr. år.

Første familie kom i desember 2015, og deretter kom det ein familie til i juni 2016, og ytterlegare ein familie i oktober 2016. Kommunen har totalt 19 overføringsflyktningar fordelt på 14 barn og 5 vaksne. Alle som har kome til kommunen er overføringsflyktningar. At dei er overføringsflyktningar betyr at dei kjem direkte til Noreg frå flyktningemottak i andre land, og ikkje via mottak i Norge. Det inneber at dei er langt meir ressurskrevjande enn dei som har vore på mottak ei tid, både med omsyn til språk og til alt praktisk som er nødvendig å få hjelp til i startfasen.

Vedtak om kjøp av husvere for busetjing av vanskelegstilte vart gjort i K-sak 89/15, og Adm sak 2/16.

I sak 6/15 i partsamansett utval vart det gjort vedtak om å opprette ei stilling som flyktningkonsulent i 50 % mellombels. Av ulike grunnar vart det ein etter måten lang

Fedje kommune

periode med ustabilitet i stillinga, men det er i dag tilsett ein person i stillinga.

Frå januar 2016 vart det tilsett tolk fast i 100 % stilling. I tolketenesta har det vore fråvær sidan årsskiftet 2016/17. Det betyr at det er nødvendig med kjøp av tolketeneste via telefontolk.

Etter kvart som det har kome nye familiar har arbeidsomfanget auka, både generelt og ikkje minst for skulen og vaksenopplæringa. Skulen har fått tilført ekstraressursar med 1.2 stilling i K-sak 17/16 18.mars 2016, for å ta meirarbeidet som følgjer med å få 14 framandspråklege born fordelt på så godt som alle klassetrinn. Det er tilsett undervisningstilling 50 % i % i vaksenopplæringa (av ressursen på 1,2 stilling), samt ein assistentstilling på 70 %. For tida har skulen dessutan administrativ hjelp til å ta unna sakshandsaming, samt at flyktningmedarbeidaren er stasjonert der deler av veka.

Vurdering

Når ein ser seg attende kan det seiast at kommunen ikkje var godt nok rusta på ressurs- og kompetansesida. Vi har sett at ressursbehovet ved mottak av overføringsflyktningar er til dels svært omfattande rundt mottakstidspunktet. Vi ser at forarbeidet var knapt, optimismen og viljen stor, og kunnskapen om mangfoldet i dette arbeidet mindre. Det hadde truleg vore tenleg å hatt ein meir omfattande og tverretatleg plan for arbeidet, og for korleis vi saman skulle håndtere den nye situasjonen på ein god måte. Når det er sagt, så meiner vi at same kor mange og gode planar vi hadde hatt, så hadde vi neppe klart å sjå føre oss, i tilstrekkeleg grad, kva det inneber å motta overføringsflyktningar. Slik sett hadde vi neppe i heilt unngått å gjere dei feila vi har gjort.

Kva gjeld slike feil, så ser vi to hovudtrekk. Det eine og viktigaste gjeld roller, og det andre gjeld skiljet mellom fritid og arbeidstid. Dei to trekka grip inn i kvarandre, men det er like fullt føremålstenleg å dele dei opp.

Til det første, altså «roller», så er kjernen at vi formidla til flyktningane at skulesaker skal handterast på skulen, legesaker hjå legen, osv. Problemet var berre at vi sjølve ikkje etterlevde dei reglane vi hadde formidla. Tvert imot skapte vi nok mykje forvirring, fordi viljen til å hjelpe oversteig evna til å sjå det prinsipielle.

Til det andre trekket nemnt ovanfor, skiljet mellom arbeidstid og fritid, så handlar det om to forhold: det eine er at mottakssituasjonen er så krevjande dei første vekene, at den mengda hjelp dei nyankomne får i denne perioden, typisk vil skape forventningar som etter kvart må byggjast ned.

Av denne grunn blei det andre forholdet som skal nemnast her, om skiljet mellom arbeidstid og fritid, til eit større problem enn det elles ville ha blitt. Dette handlar om det faktum at fleire av våre tilsettte har brukt til dels mykje tid i heimane til flyktningane, delvis for å utføre arbeid, delvis for å vere hyggeleg i ein mottakssituasjon, og delvis som privatpersonar. Forståeleg nok har dette tidvis ført til forvirring.

For å betre situasjonen, har vi, jf. det som her er gjort greie for, forsøkt å identifisere kva som er hovudproblemet/problema. Vi har altså sett at det er eit fellestrekk for fleire område, at vi ikkje er gode nok på å forstå verdien av klare roller, og/eller forstå kva som ligg i dei uike rollene.

Fedje kommune

På den positive sida, har vi no lukkast i å få ein flyktningmedarbeider som fungerer godt, og som er i stand til å hjelpe til med å rydde opp i dei nemdne problema, på ulike arenaer. Slik sett ser vi at det no går rette vegen. Det er dessutan sjølv sagt slik at meistringsevna blir større med tida, for alle involverte.

Folketalsutvikling

Med mottak av 19 nye innbyggjarar har folketalet fått eit oppsving, og det er positivt. Positivt er det òg at dette har gitt ekstra inntekter til kommunen (sjå økonomidel i saksutgreiinga).

Skule:

Alle borna har fått og får separat norskopplæring før dei er presentert for dei klassane dei høyrer til i. Sidan dei har kome på ulike tidspunkt, har det vore organisatorisk utfordrande, og skulen har brukt mykje tid på å finna dei beste løysingane. Skulen nyttar som i andre samanhenger også PPT i arbeidet sitt. I tillegg har det vore søkt råd frå Høgskulen i Bergen, frå Traumessenteret og frå andre kommunar for å forstå og leggje til rette for gode læringsarena og godt psykososialt miljø.

For dei vaksne er problemstillingen tilsvarande. Dei nye har kome til ulike tidspunkt, har ulik fagleg bakgrunn og kunnskap, med den følgje at undervisninga blir fragmentert og krevjande å gjennomføre. Vaksenopplæringa har elles hatt utfordringar på lokalisering av undervisninga. Det er ikkje ein optimal situasjon at dei vaksne og borna er i same bygningsmasse. Vaksenopplæringa leigar i dag lokale. Det blir ikkje gitt så mykje undervisning som det ideelt sett skulle. Undervisninga er no 3 dagar pr. veke, samt språkpraksis på arbeidsplass for nokre. Det ideelle er 5 dagar undervsining pr. veke, men den undervisningskapasiteten har vi ikkje pr. i dag.

Skulen har naturlegvis måtta ta ein stor del av jobben som må til, når ein får 19 framandspråklege elevar på 10 månader. Sjølv om skulen har fått tilført ekstra ressursar, opplever skulen at det tidvis har vore meir å ta tak i, enn det skulen kan klara innafor dei ekstra ressursane dei har fått. Fordi skulen er den staden flyktningane oppheld seg mest, kva gjeld det som vedkjem kommunen, har flyktningmedarbeidaren tidvis fysisk tilhald der, for å gje råd og rettleiing på dei punkt vi har identifisert svakheiter ved, jf. bolken ovanfor om dette. Skulen har dessutan fått ein periode med ekstra ressurs til sakshandsaming, samt tilbod om ytterlegare rettleiing kva gjeld roller.

Helse:

Det har ikkje vore sett inn ekstra ressursar på helsestasjon eller i legeteneste. Det som har oppstått har vore handtert innanfor det eksisterande tenesteapparatet .

Fedje kommune

Transport:

Det er mange forhold som gjer at dei nyankomne har bruk for å reise til/frå Fedje. Berre det å opprette bankkonto fører til reise. I starten var det ein del utfordringar med språk, lokal kunnskap og offentlege transportordningar til og frå dei ulike avtalar. Det har ført til at det har vore nytta drosjetransport, for å få gjennomført avtalane. Etter kvart har det i større og større grad blitt brukt offentlig transport.

Integreringsarbeid:

Det har vore tidsmessig vanskeleg å få til eit så godt integreringsarbeid som ønskeleg. I sommar blir det sett inn ulike tiltak på integrering, delvis i regi av kommunen, og delvis i regi av frivillige.

Det er søkt midlar til å utarbeida ein heilskapleg plan for tverrfagleg flyktningsarbeid. Vi ventar på svar på denne.

Flyktingmedarbeider og administrasjon:

Flyktingmedarbeidaren er heilt sentral i flyktningsarbeidet.. Det dreiar seg om alt frå rettleiing i bossortering, avlesing av straum, innkjøp, mv. Det handlar òg om å få oversett informasjon frå ulike avsendarar, og i det heile vere hjelpar inn i system og samfunn.

Med dei nye innbyggjarane følgjer også ei rekkje administrative oppgåver på registrering, journalføring, rapportering og individuelt planarbeid for den einskilde vaksne. I tillegg kjem samarbeid opp mot direktorat og Norsk Introduksjonsregister. Foreløpig er det ein god del einmannskunnskap og svært sårbart, så det blir arbeidd med å auka kunnskapen for fleire på dette området. Det har vore svært nyttig å vere med i eit interkommunal nettverk i Nordhordland, for dei som arbeider med flyktingar. Her har det vore gode erfaringsutvekslingar og kunnskapsdeling. Vi ser at mange problemstillingar er like i dei fleste kommunane.

Husvere

Husveresituasjonen er godt ivaretatt, med gode bustader sentralt til alle. Kommunen eig to bustader, og leiger éin.

Økonomi:

Det er teke utgangspunkt i 2017-tal. Integreringstilskot kjem i 5 år, men er ulikt frå år til år. Det er størst i starten og deretter nedtrappande. Språktilskotet er samansett av ein grunnsum pluss ein sum pr. vaksen. Det er òg søkt tilskot som det ikkje er kome svar på enno. I tillegg til dette kjem det tilskot som følgje av auka innbyggjar- og elevtal. Dei summane ligg i samla

Fedje kommune

rammeoverføring til kommunen, slik at inntektssida er noko større enn det som kjem fram av tabellen under.

Oppsummeringstabell	
Denne tabellen oppsummerer sum av beregnet tilskudd til kommunen i 2017.	
Les mer om IMDs tilskuddsordninger på imdi.no.	-
Tilskuddsordning	Tilskuddsbeløp
Integreringstilskudd	3 929 000
Særskilt tilskudd for bosetting av enslige mindreårige flyktninger	-
Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	857 000
Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne og/eller atferdsvansker	-
Ekstratilskudd ved bosetting av flyktninger 2017	-
Tilskudd til opplæring i norsk, norsk kultur og norske verdier for asylsøkere	-
Totalt	4 786 000

Utgiftene i hovudsak 2017

Integreringstønad vaksne pr. år totalt	kr. 950.000
Stipulert tolketeneste (telefon)	kr. 150.000
Lønn, ekstra lærar, assistent, lærar i vaksenopplæring, flyktningmedarbeider og delar av adm (ass.rektor + ass rådmann)	kr 1.600.000

Andre ekstrakostnader (transport, sosialhjelp, diverse m.v.) kr 500.000

Stipulerte utgifter i 2017 kr. 3.200.000

Når det gjeld økonomien framover, så er det lagt inn i budsjett for 2017 inntekter tilsvarande mottak av inntil 5 personar og utgifter til integreringstøtte for 2 personar i 3 månader. Grunnen er at det låg an til mottak av fleire i slutten av året 2017. Dette er framleis heilt uvisst, og signala så langt har vore at det ikkje blir busetjing i same omfang som i fjor. I praksis veit ein ikkje om det blir mottak i det heile, i 2017.

Dersom det ikkje blir mottak av nye flyktningar i år, vil ein del utgifter stabilisere seg, både når det gjeld transport og tolketeneste, og truleg òg ekstra lærarressursar. Ser ein litt lengre fram, er det klart at dersom dei vaksne ikkje kjem i ordinært arbeid, vil sosialhjelpsutgiftene til livsopphald auka, når perioden for integreringsstøtte er over (2 år, maksimum 3 frå ankomsttidspunkt), samstundes som integreringstøtta er nedtrappande over 5 år.

Forslag til vedtak:

Orienteringa om av tenestetilbodet i skule, forvaltning og helse i flyktningarbeidet i kommunen vert teke til orientering .

Fedje kommune

Formannskapet - 058/17

F - behandling:

F - vedtak:

Orienteringa om av tenestetilbodet i skule, forvaltning og helse i flyktningarbeidet i kommunen vert teke til orientering. Samrøystes vedteke.

Kommunestyret - 031/17

K - behandling:

K - vedtak:

Orienteringa om av tenestetilbodet i skule, forvaltning og helse i flyktningarbeidet i kommunen vert teke til orientering. Samrøystes vedteke.